

ARTYSTA RZE BIARZ

1. Informacje ogólne

Artysta rze biarz tworzy dzieła, które stają się elementami otoczenia człowieka wkomponowując się w przestrzeń publiczną lub stanowiąc element wyposażenia wnętrza, również prywatnych. Rzebię mogą mieć różne przeznaczenie, nie tylko dekoracyjne, są np. estetyczną formą upamiętnienia ważnych wydarzeń czy postaci historycznych. Artysta rzebiarz tworząc, przedstawia swoją wizję rzeczywistości. Tworzy również na zlecenie, według zamówienia zlecniodawcy, wówczas musi się dostosować do jego wymagań i negocjować oczekiwania wobec efektu końcowego.

Dzieło artysty rzebiarza może powstać z rozmaitych materiałów. Głównymi tworzywami są: drewno, kamień, metal, ceramika, gips, glina, ale też plastik, szkło, papier i inne surowce. W obecnych czasach artysta ograniczony jest tylko własnymi wyobrażeniami i inwencją twórczą.

Początkowym etapem powstania rzebię jest stworzenie projektu, np. w formie przestrzennego rysunku, a następnie jego modelu w odpowiednio zmniejszonej skali. Następnie, jeżeli projekt zostaje przyjęty (w przypadku zlecenia na wykonanie konkretnego dzieła) lub zgadza się z pierwotnym wyobrażeniem twórcy, artysta przechodzi do pracy nad faktycznym dziełem.

Tworzenie właściwej rzebię również ma kilka etapów. Po wyborze odpowiednich materiałów artysta sporządza odlew bądź kształtuje w materiale pierwotny brył, który następnie obrabia. Po nadaniu odpowiedniego kształtu zajmuje się fakturą powierzchni rzebię oraz wszelkimi jej detalami i konturami.

Artysta rzebiarz wykorzystuje różnorodne narzędzia i instrumenty nieprecyzyjne (takie jak młotek, pilnik, dłuto, wójt, piła, spawarka) oraz narzędzia i instrumenty precyzyjne, np. wiertarkę dentystyczną. Czasami wykorzystuje także różnego rodzaju substancje chemiczne, np. kleje, rozpuszczalniki czy farby.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Artysta rzebiarz pracuje na ogół w pracowniach rzebiarskich wyposażonych we wszelkie potrzebne mu urządzenia i narzędzia. Zdarza się, że tworzona przez niego rzeźba jest na tyle duża, że musi być tworzona na zewnątrz.

Przedstawiciel tego zawodu (jak i przedstawiciele większości innych profesji) może być wykładowcą na uczelni artystycznej. Naucza wtedy metod i technik używanych w rzeźbiarstwie, a jego praca wykonywana jest częściowo w salach uczelnianych.

Istnieje możliwość zatrudnienia artysty rzebiarza w galeriach bądź muzeach, wówczas jego miejscem pracy są pomieszczenia tych instytucji.

Często kontaktów z ludźmi przedstawiciela tego zawodu jest zależna od wykonywanej przez niego pracy. Jeżeli jest pracownikiem galerii, muzeum bądź pracuje jako wykładowca na uczelni wyższej, to kontakt ten jest stały i bardzo intensywny. Jeżeli zajmuje się tworzeniem, kontakty te są bardziej ograniczone.

Praca artysty tworzącego rzeźby ma charakter indywidualny i jest wykonywana samodzielnie. Artysta musi oczywiście współpracować ze zlecającym, a także pozyskiwać odpowiednie materiały. W przypadku dużych rzeźb ich wykonanie często spoczywa na innych osobach, np. kamieniarzach czy modelarzach, a artysta jedynie nadzoruje ich pracę.

Artysta rzebiarz, jeżeli zajmuje się samodzielnym tworzeniem, nie ma normowanych godzin pracy. Jest to praca fizyczna i wymagająca często sporo wysiłku. Jeżeli artysta tworzy dzieło na zamówienie, jest ograniczony wyznaczonym terminem.

Artysta rzebiarz poprzez swoje dzieła niejako organizuje przestrzeń publiczną i oddziałuje na ludzi i ich poczucie estetyki. Jest więc obciążony odpowiedzialnością społeczno-moralną. Jeżeli pracuje w galerii bądź muzeum, spoczywa na nim odpowiedzialność za eksponaty w nich zgromadzone. W przypadku pracy na uczelni odpowiada za bezpieczeństwo swoich uczniów oraz za wyposażenie i maszyny znajdujące się w pracowniach, w których naucza i z których korzysta podczas zajęć.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Praca artysty rzeźbiarza wiąże się z ryzykiem konfliktów w przypadku jego częstych kontaktów z ludźmi. Często zdarza się, że wizja rzeźby, jak ma artysta, różni się od wyobrażenia zlecniodawcy i negocjacje między nimi bywają trudne. Ze względu na używanie w pracy wielu różnych narzędzi i maszyn rzeźbiarz narażony jest na różnego rodzaju uszkodzenia ciała (skaleczenia, otarcia, zwichnięcia, stłuczenia, zaprószenia oczu). Pyły powstające przy okazji dopracowywania dzieła mogą mieć negatywny wpływ na układ oddechowy i być przyczyną wielu chorób (np. pylicy płuc). Praca artysty rzeźbiarza może wiązać się z trwaniem w niewygodnej pozycji, może zatem być przyczyną problemów z kręgosłupem. Osoby pracujące na stanowisku wykładowcy, ze względu na konieczność czystego i długotrwałego mówienia, mogą mieć problemy z narządami mowy.

2. Wymagania

Jak w przypadku każdego zawodu artystycznego niezbędne u artysty rzeźbiarza są uzdolnienia artystyczne. Osoba wykonująca ten zawód musi być niezwykle twórcza, mieć duży wyobraźnię, w tym wyobraźnię przestrzenną i cechować się dużym ciekawością świata. Niezbędne są zainteresowania artystyczne, a także techniczne, ze względu na fakt, iż rzeźbiarz wykorzystuje w swojej pracy wiele narzędzi i urządzeń.

Artysta rzeźbiarz powinien również cechować się dużą samodzielnością, gdy samodzielnie: znajduje zlecniodawców, podejmuje decyzję o sposobie wykonania dzieła, wybiera odpowiednie techniki. Przy wykonywaniu pracy potrzebne są mu: wytrwałość, cierpliwość i dokładność, gdy jest to praca długotrwała i często nudna, wymagająca długiego skupienia uwagi na detalach.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W przypadku negocjacji ze zlecniodawcą i nadzorowania wykonania własnego projektu przez inne osoby przydatna jest również umiejętność współpracy z ludźmi i postępowania z nimi.

Artysta rzeźbiarz powinien być odporny na długotrwały wysiłek, gdy praca przy dziele zajmuje czasem dużo czasu i bywa męcząca fizycznie (zaliczana jest do kategorii prac średnio ciężkiego wysiłku fizycznego). Przydatna jest duża sprawność układów kostno-stawowego oraz mięśniowego.

Niezbędna jest dobra ostrość widzenia, w tym rozróżnianie barw (praca jest niedostępna dla osób cierpiących na daltonizm), a także doskonała koordynacja wzrokowo-ruchowa. By móc pracować nad rzeźbą, artysta musi mieć zręczne ręce i palce, pozwalające na wykonywanie nawet drobnych i precyzyjnych prac. Ważna jest duża sprawność zmysłu dotyku.

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Czynnikami utrudniającymi pracę w zawodzie artysty rzeźbiarza są dysfunkcje narządu ruchu w obrębie kończyn górnych. Dysfunkcje narządu ruchu w obrębie kończyn dolnych nie są w zasadzie przeciwwskazaniem, ale znacznie ograniczają możliwości wykonywania własnych projektów przez artystę.

Ograniczeniem są znaczne dysfunkcje narządu wzroku, a także dysfunkcje sfery intelektualnej.

Przeciwwskazaniem względnym jest epilepsja, ze względu na ewentualne wystąpienie zagrożenia zdrowia w sytuacji wystąpienia ataku podczas używania maszyn do obróbki materiału, z którego tworzona jest rzeźba.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnościami

4.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Istnieje możliwość zatrudnienia w zawodzie artysty także osoby z dysfunkcją narządu ruchu w obrębie kończyn dolnych, jednak niezależnie od jej typu zawsze działa ona ograniczająco na możliwość samodzielnego wykonywania dzieła. Warunkiem zatrudnienia osób z tego typu dysfunkcją jest odpowiednie przystosowanie środowiska pracy.

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby z niewielkimi dysfunkcjami narządu wzroku mogą wykonywać prace artysty także, jeżeli korzystają z pomocy optycznych zapewniających ostro widzenia wystarczającą do wykonywania długotrwałych i precyzyjnych czynności związanych z dopracowywaniem rzeźby. Zatrudnienie jest możliwe pod warunkiem odpowiedniego dostosowania stanowiska pracy.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

W zawodzie artysty także mogą być zatrudnione osoby z dysfunkcjami narządu słuchu, nawet znacznego stopnia, pod warunkiem odpowiedniego dostosowania stanowiska pracy. Niemniej dysfunkcje tego typu mogą stanowić przeszkodę w edukacji artystycznej osób chcących wykonywać ten zawód.

4.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Istnieje możliwość zatrudnienia w zawodzie artysty także osób z dysfunkcją sfery psychicznej pod warunkiem stałej kontroli lekarza psychiatry oraz zapewnienia odpowiednich warunków na stanowisku pracy. Konieczne może być ograniczenie niektórych zadań. Należy przestrzegać indywidualnych zaleceń lekarza prowadzącego.

4.5. Osoby z epilepsją

Osoby z epilepsją, z rzadko występującymi atakami poprzedzonymi aurą, mają ograniczone możliwości wykonywania zawodu z racji ryzyka wystąpienia dodatkowego urazu w sytuacji, gdyby do ataku doszło podczas użytkowania narzędzi do obróbki drewna. Dlatego należy zachować szczególne środki ostrożności.

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

W przypadku osób z dysfunkcjami narządu ruchu w obrębie kończyn dolnych może zaistnieć konieczność ograniczenia lub eliminacji niektórych zadań. Osoby z tego typu dysfunkcjami mogą mieć np. trudności z wykonywaniem większych form lub korzystaniem ze wszystkich możliwych materiałów. Mogą natomiast zająć się tworzeniem drewna w mniejszym formacie, przy użyciu materiałów dla nich dostępnych. Może pojawić się również problem z korzystaniem z niektórych maszyn.

Sytuacja każdej osoby z tego typu dysfunkcją jest inna i wymaga indywidualnego potraktowania. Pracownia drewnarska powinna być odpowiednio dostosowana: wyposażona w urządzenia wspomagające swobodne poruszanie się w niej. W przypadku osób poruszających się na wózkach inwalidzkich konieczne jest zapewnienie odpowiedniej powierzchni manewrowej i zamocowanie poręczy w miejscach, w których osoba niepełnosprawna miałaby się przesiadać z wózka i na wózek.

5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby z dysfunkcją narządu wzroku niewielkiego stopnia powinny być zaopatrzone w indywidualnie dopasowane szkła optyczne lub soczewki kontaktowe

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zapewniając dobre ostro widzenia. Należy zapewnić odpowiednie doświetlenie miejsca i stanowiska pracy.

5.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Osoby z dysfunkcją narządu słuchu powinny być, w miarę możliwości, zaopatrzone w indywidualnie dobrane aparaty słuchowe wzmacniające słuch dźwięków. Jeśli będzie współpracuje z innymi wykonawcami, należy, jeśli to konieczne, wprowadzić wewnętrzny system komunikacji.

5.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Decyzja o możliwości pracy osoby z dysfunkcją sfery psychicznej w zawodzie artysty będzie powinna być zawsze podejmowana na podstawie opinii lekarza psychiatry. Należy z nim uzgodnić zakres zadań, jakie osoba może wykonywać (zwłaszcza związanych z obsługą narzędzi, które mogą być przyczyną wypadków i okaleczeń). O ile to możliwe, należy ograniczyć sytuacje konfliktogenne i stresujące, np. częste i intensywne kontakty z ludźmi. Nie ma możliwości zatrudnienia osoby z taką dysfunkcją jako wykładowcy.

5.5. Osoby z epilepsją

W przypadku osób z epilepsją, z rzadko występującymi atakami poprzedzonymi aurami, istnieje ryzyko, że atak pojawi się podczas pracy z niebezpiecznym narzędziem, co mogłoby być bardzo niebezpieczne. Dlatego możliwości wykonywania tego zawodu przez osobę cierpiącą na padaczkę są mocno ograniczone. Przede wszystkim konieczne jest odpowiednie zabezpieczenie wykorzystywanych urządzeń. W każdej sytuacji jest to sprawa bardzo indywidualna.

Rozwiązaniem może być zastosowanie odpowiednich materiałów: ograniczenie stosowania materiałów twardszych, takich jak kamień czy metal, a użycie materiałów takich jak glina czy gips, a także ograniczenie używanych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

narz dzi. Rozwizaniem jest również sytuacja, gdy artysta jest tylko osobą nadzorującą proces tworzenia rzeźby.

Osoby z epilepsją muszą mieć zapewnioną możliwość uzyskania szybkiej pomocy w sytuacji wystąpienia ataku. Wskazane jest zatem takie zorganizowanie pracy, aby w pobliżu stałe były inne osoby.

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.

w zakresie projektowania obiektów, pomieszczeń
oraz przystosowanie stanowisk pracy
dla osób niepełnosprawnych o specyficznych potrzebach

